

Nederlands Concert Mannenkoor

Verslag van de koorreis van 17-21 oktober 2019

Gesang Ohne Grenzen (1)

Vrijdag 18 oktober 2019 Klankvol concert in Bad Nauheim

In de Dankeskirche in Bad Nauheim is het concert van het Nederlands Concert Mannenkoor o.l.v. Jimco Zijlstra en het Regenbogenchor Bad Nauheim o.l.v. Michael Weber. Een concert waar opnieuw blijkt dat de taal van muziek internationaal is.

Met het *Halleluja* van Leonard Cohen door beide koren wordt het concert geopend, naast mannenstemmen ook vrouwenstemmen. Een mooi begin van een klankvol concert in de Dankeskirche te Bad Nauheim.

Een hartelijk welkom is er van de voorzitter van het Regenboogkoor, Hartmut Jegodzinski, voor alle gasten en aanwezigen. Een bijzonder welkom voor burgemeester Klaus Kreß, de voorzitter van Chorverband Bettina Winkler en het

Nederlands Concert Mannenkoor (NCM). Namens het stadsbestuur begroet de burgemeester de beide koren.

Het NCM begint het concert met het door Joseph Rheinberger gecomponeerde *Abendlied*, voor mannenkoor bewerkt door Jimco Zijlstra. De muzikale lijnen weerklinken prachtig. Vervolgens klinkt het *Cantique de Jean Racine*. De persoonlijke spanning en intentie van componist Gabriël Fauré wordt op indrukwekkende wijze vertolkt door het mannenkoor met subtiele orgelbegeleiding door André van Vliet.

Where No One Stands Alone van Mosie Lister, is één van de geliefde liederen van het NCM-repertoire en wordt door Jimco op treffende wijze gedirigeerd.

Elke ademhaling, elk begin van een zin stónd. Een lied dat feilloos en recht uit het zangershart ten gehore wordt gebracht en menigeen beroert. Overweldigend applaus klinkt vanuit de stampvolle kerk.

Jan Lenselink en André van Vliet geven op vleugel en orgel een prachtig intermezzo met *Stay with me till the morning*, een bekende song van zangeres Vicki Brown.

Hierna klinkt *Nobody knows the trouble I've seen*, waarbij in het eerste couplet van deze negrospiritual de heldere tenorstem van Folkert Vreeken de kerkruiimte vult. Het publiek geniet ervan en dankbaar applaus volgt.

Vervolgens brengen de NCM-zangers enkele delen uit de musical *Les Misérables* ten gehore. Soms uitbundig en sterk staccato, maar overweldigend én beheerst in klank. Orgel- en vleugelklanken completeren dit werk van A. Boublil en C. Schönberg. Bekende melodieën en de aanwezigen neuriën mee én genieten.

Het Regenbogenchor Bad Nauheim neemt de concertlijn over en de zangers en zangeressen onder vaardige leiding van dirigent Michael Weber brengen liederen en genres uit verschillende periodes ten gehore, te beginnen met het *Locus Iste* van Anton Bruckner. Dit lied weerklinkt prachtig en waarbij de sopranen hun fraaie timbre kunnen laten horen. Het *Riders on the storm*, bekend van de zanggroep The Doors, wordt in mooie sound vertolkt. Bij de bekende melodie van Paul Simon, *Bridge over troubled water*, beroert Jan Lenselink de vleugel weer zoals gewoonlijk en geniet zelf ook van de zang, wanneer het koor een gedeelte a capella zingt, om daarna met vaart zijn muzikale weg ter begeleiding vervolgt.

Steeds meer komt de kwaliteit van het Regenbogenchor Bad Nauheim tot uitdrukking op aanwijzingen van dirigent Michael Weber met het *What a wonderful world* van George Weiss. Het lied uit de jaren '60 komt in harmonie van zang en vleugel treffend tot zijn recht. *The long day closes*, van Arthur Sullivan, wordt a capella gezongen en ligt fijn in het gehoor. Het sámen klank maken door de 14 zangers en de 34 zangeressen wordt dit lied evenwichtig gezongen; resultaat van naar elkaar luisteren en beoefenen van de zangkunst. En dat kan het Regenbogenchor Bad Nauheim prima.

Met het lied *Les Champs Elysées* van Mike Wilsh & Mike Deighan waant het publiek zich in Parijs vanwege de vrolijke en opgewekte melodielijnen, iets dat dirigent Michael ook uitstraalt bij zijn directie.

Ietwat operetteachtig brengt het koor de *Carnevale di Venezia* van Rossini. Een muzikale olijkheid wordt met snelle reacties de mannen- en vrouwenpartijen ten gehore gebracht. Leuk om te horen en grappig om te zien in choreografie. En Jan Lenselink, de man achter de vleugel, doet volop mee. Hij zet in die olijkheid muzikaal zijn toontjes.

Ook geniet het publiek van de in de 16^e eeuw gecomponeerde madrigaal *Matona mia Cara*, van de beroemde componist uit de Renaissance, Orlando di Lasso.

Tot slot van het muziekblok brengt Michael Weber met zijn Regenbogenchor *Don't Stop Me Now* van Freddie Mercury ten gehore. Een herkenbaar begin en voortgaand in turbulente stijl met diverse tempi eindigend in contrasterende tonen.

Een groot applaus is er voor de zangprestaties die dirigent en koor aan dit concert hebben weten toe te voegen.

De NCM-musici, Jan en André, vertolken in hun intermezzo het *Anthem* met bekende tunes uit de musical Chess. Hierbij zijn de muzikale kwaliteiten weer volop hoorbaar.

Nadat de zangers van het NCM weer op hun plaats zitten, starten ze – zittend - met een muzikale verrassing dat niet in het programmaboekje staat aangegeven, namelijk *I Can't Stop Loving You*, een ode aan Elvis Presley. Deze bekende zanger was gedurende zijn militaire dienstitijd in Bad Nauheim gelegerd. Een choreografisch effect van de zangers is er halverwege. Applaus kán niet uitblijven!

Als het weer rustig is, kan *The last of the Summerwine* van Billy Owen en Ronny Hazlehurst, in arrangement van Jimco, ten gehore worden gebracht alsook het door Jimco Zijlstra gecomponeerde en van tekst voorziene *Vrienden*. Ten gerieve van de concertgangers staat de tekst van dit lied in het Duits vermeld in het programmaboekje.

Aansluitend klinkt het *Eres Tu*, opklimmend in muziekstijl en voluit ten gehore gebracht.

Voordat het slotlied weerklinkt wordt dirigent Michael Weber de NCM-sjaal omgehangen door voorzitter Piet Franssen; een warme dank voor zijn inzet voor het gezamenlijk concerner en het ten gehore brengen van hooggekwalificeerde koorzang.

De solisten, musici en beide dirigenten ontvangen onder luid applaus een attentie als herinnering aan deze bijzondere avond.

Het concert wordt gezamenlijk afgesloten met het *Dank sei dir, Herr* van G.F. Händel. Dit slotlied staat als een huis en het publiek geeft voor deze zeer geslaagde avond een dankbaar lang applaus, waarna - hoe kan het ook anders - nogmaals dit bekende danklied uit volle borst weerklinkt, waarbij de koorklanken uitstijgen tot boven de Dankeskirche van Bad Nauheim. Een memorabel concert voor beide koren en dirigenten, waaraan met veel genoegen door de vele aanwezigen kan worden teruggedacht.

Gesang Ohne Grenzen (2)

Zaterdag 19 oktober 2019 Gedenkwaardig en indrukwekkend concert in Gießen

Bijna elke plaats in de St. Thomas Morus Kirche in Gießen is bezet als het Nederlands Concert Mannenkoor (NCM) en het Gemengd Koor TeuTonia Nordeck zich opstellen voor het gezamenlijke *Jesu, joy of man's desiring* onder leiding van Jimco Zijlstra. De klankkleur van beide koren is een verrassing en vanaf het begin van dit concert toont het publiek zich enthousiast.

Onder orgel- en vleugelklanken nemen de 11 zangers en 20 zangeressen van TeuTeunia Nordeck hun zitplaatsen in, om te gaan genieten van de mannenkoorstemmen. Het NCM begint met *Heart Divine* van Antonin Dvorak en *You are the new day* van John David. Beide werken, in een arrangement van de NCM-dirigent, worden harmonisch ten gehore gebracht. Het eerste klinkt wélluidend en het tweede licht en luchtig, zoals de Engelse melodie en tekst bedoeld zijn.

In het intermezzo dat volgt musiceren André van Vliet en Jan Lenselink met sprankelende klassieke Mozart-melodieën op orgel en vleugel.

Het NCM brengt de liederen *Das Morgenrot* van R. Pracht en *Die Vesper* van L. van Beethoven met tekst van Thomas Moore aaneengesloten ten gehore. In *Die Vesper* is het expressieve van de NCM-maestro herkenbaar en is het effect in de zang tot de achterste rijen in de kerk duidelijk hoorbaar.

NCM tenor Folkert Vreeken laat zijn forte stem horen in het eerste couplet van het *Let there be peace on earth*, gevolgd door een gezamenlijk met de NCM-zangers gezongen 'When God created man, His light fulfilled me and you', eindigend in het zacht gezongen einde van het lied, 'let it begin with me'.

Klatterend applaus weerklinkt en Jimco geeft daaraan ruimte, waarna hij en de NCM-zangers zich concentreren op het Poolse avondlied *Dobra Noc* van S.Ogurkowski. In een zeer beheerste stijl van dirigeren weerklinkt aan het eind van dit lied het tweestemmig 'Sjpiej spokojne, Dobra Notjs' gevolgd door de vier koorstemmen, waarbij tot en met de zeer zacht klinkende eindtonen alle zangers ogen zijn gericht op de dirigent.

Tijdens de koorwissel vullen de klanken van *Anthem*, uit de musical *Cess*, de kerkruimte. De gevleugelde vrienden Jan en André geven een muzikale impressie van het schaakgevecht tijdens de 'koude oorlog' tussen Boris Spassky en Bobby Fischer. Applaus weerklinkt!

Het Gemengd Koor TeuTonia Nordeck o.l.v. Torsten Schön neemt haar plaats in vóór het podium voor het eerste lied, het door Hreidar Ingi Thorsteinson (IJsland) gecomponeerde *Ubi Caritas*. Een zeer stemmig lied 'Wo Güte und Liebe ist, da ist auch Gott' dat mooi weerklinkt door de heldere stemmen van de koorleden. Een prachtig begin van kundig gezongen liederen door TeuTonia. Dit is het eerste van de elf liederen uit het brede repertoire van het koor dat in twee afzonderlijke zangblokken ten gehore wordt gebracht.

Van de uit Estland afkomstige Pärt Uusberg, één van de geliefde componisten van dirigent Torsten Schön, worden *Muusika* en *Miserere* gezongen. Het is verrassend om het 8-stemmige *Muusika*, de 'Botschaft von der 'Sphärenmusik' im Universum und dem Ursprung des Klankes im Menschen selbst' te beluisteren als de afwisselende mannen- en vrouwenstemmen zich prachtig mengen. Het *Miserere* kent geen gemakkelijke partituur; het koor en sopraan Eva Schlotter laten op indrukwekkende manier de aanwezigen kennismaken met dit complexe koorwerk rond het thema 'Herr, erbarme Dich!'. Zachte dissonanten volgen elkaar op in klankvolheid van de stemmen van zangers en zangeressen. En bóven die stemmen uit zweeft subtiel de sopraansolo van Eva Schlotter. Een prachtige vertolking met ontroerende momenten van dit lied! Applaus kan niet ontbreken.

TeuTonia Nordeck vervolgt met de *Hymn to the Eternal Flame* van Stephen Paulus; een deel uit het oratorium 'To be certain of the dawn'. Met het 'vuur' wordt het holocaust gedenkteken in Yad Vashem in Jeruzalem bedoeld. Eva Schlotter is hierbij weer de schitterend klinkende sopraan. In het meeslepende *Alleluia* van Douglas Brenchley klinken de lage mannenstemmen hoorbaar. Torsten Schön toont zich ook hier de trotse dirigent van 'zijn' koor, terecht!

Martin Gockel begeleidt Eva Schlotter op het orgel bij twee liederen, namelijk *Solveigs Sang*, no. 4 uit de Peer Gynt Suite nr. 2 van Edward Grieg en *The Prayer* van Carole B. Sager en

David Foster. Opnieuw waardevolle bijdragen van deze sopraan met een herkenbare melodie in *The Prayer*, waarin tonen tot in de hoogste regionen prachtig worden gezongen. Een waardierend en langdurig applaus door alle aanwezigen volgt.

TeuTonia Nordeck gaat verder met het *Grace Before Sleep*, in een compositie van de Amerikaanse componist Susan LaBarr. In *Öhtul* van Pärt Uusberg klinken de 31 stemmen met het lied in zijn moederstaal uit Estland; een fascinerende avondstemming die geassocieerd wordt in verwonderlijke harmonie.

Ook hierna klinkt weer applaus vanuit de volle kerk. En dat is eigenlijk geen wonder, want zowel het publiek, alsook de leden van het Nederlands Concert Mannenkoor is getuige van de hoogwaardige muzikale performance van het gerenommeerde koor TeuTonia Nordeck. Dit koor werd op 26 mei 2018 goud (!) toegekend op een koorwedstrijd voor koor en dirigent

van de Hessischer Sängerbund in Erbach; een uitzonderlijke zangprestatie, waarvan de lokale kranten toen breed melding maakten.

Nu vindt als het ware een herhaling plaats, ook voor het NCM dat op hun koorreis 2019 dit concert met TeuTonia beleeft. Iets wat de zangers niet hadden willen missen en kan worden beschouwd als een waardevol cadeau voor het 30-jarig NCM.

Het door Eriks Esenvalds uit Lettland gecomponeerde *Only in Sleep* is door dirigent Torsten Schön toegevoegd aan het repertoire van TeuTonia Nordeck. Ook hierin geeft het koor blijk van een gevarieerdheid in koorzang tot en met de zachte eindtoon van het lied.

Het *My soul's Been Anchored in the Lord* van Moses Hogan wordt in sterke tempi gezongen, in een expressieve zin, met responsgedeelte aan het eind 'Meine Seele ist verankert im Herrn'. De tenor Clemens Pietzonka heeft hierin een gewaardeerde bijdrage.

De zangers van het NCM nemen hun plaatsen weer in tijdens het intermezzo van Jan Lenselink. Hij speelt soms zo ingetogen en vermakelijk zacht dat het op de lachspieren van het publiek gaat werken. Om direct daarna met een onstuimigheid van bewegingen muziek te laten horen, waarbij niemand meer kon merken, dat deze muzikale artiest op de vleugel, onlangs een botbreuk had opgelopen. Steun heeft Jan van André van Vliet, die als een waardig compagnon zich voegt in de ritmes en klanken van zijn collega. Een bijzonder muzikaal duo, beiden in topvorm, dat een ovationeel applaus ten deel valt.

Het NCM gaat verder met het *Signore delle Cime* van Giuseppe de Marzi. De hoge tot zeer hoge tonen worden met goed gemak bereikt. Folkert Vreeken heeft een overtuigende solistische bijdrage in *If I can help somebody* van A. Androsso, in een arrangement van Jimco Zijlstra. Deze gospel song, ontstaan in 1945, weerklinkt harmonisch met de NCM-zangers in refrein en de eindtonen 'Then my living shall not be in vain'.

Het lied *The Rose* van Amanda Mc Broom is door dirigent, componist en arrangeur Jimco Zijlstra voorzien van een bewerking voor het mannenkoor. Een fraaie song dat prachtig klinkt in de St. Thomas Morus Kirche.

You raise me up van Lovland/Graham is de slotbijdrage van het NCM. Akkoorden in opklimmende en sterker wordende tonen, welluidend en beheerst zoals Jimco 'zijn' zangers

aangeeft en waarbij de aanwezigen zelfs gaan staan om van de zang en uitstraling niets te willen missen. Een magistraal einde, gevolgd door een warm applaus en een ware hoerastemming van het publiek. Heel bijzonder!

Een hartelijk dankwoord van de voorzitter van het NCM, Piet Franssen was er aan het adres van dirigent Torsten Schön. Hij is er opnieuw 'met goud' in geslaagd om de liederen voor dit concert te selecteren en daarbij met flair en competentie bewees dat hij alle aanwezigen van de koor- en solistische bijdragen volop kon laten genieten.

Een warme NCM-sjaal wordt hem omgedaan; trots showt Torsten die aan zijn koorleden.

Alle medewerkenden aan deze bijzondere concertavond worden met een bloemenattentie eveneens bedankt. Onder daverend applaus nemen de solisten, musici en beide dirigenten dat in ontvangst, evenals de koster van wie de beide koren voor dit concert medewerking verkregen.

Van de voorzitter van TeuTonia, Klaus-Werner Schlotter, ontvangt Jimco Zijlstra een attentie. Zowel de dirigent als de NCM-zangers worden bijzonder hartelijk

bedankt en de hoop wordt uitgesproken om in een komend jaar weer een gezamenlijk concert te organiseren; TeuTonia wil, als werk- en gezinssituaties dat mogelijk maken, daarvoor naar Nederland komen.

Het gezamenlijk gezongen beroemde slotlied *Dank sei dir, Herr* van G.F. Händel, in een bewerking van Aad v.d. Hoeven, weerklinkt in een fantastische geluidswaergave. Torsten Schön stijgt daarbij boven de koorleden uit in zijn directie. Het publiek blijft daarbij staan met daarna een applaus dat niet wil eindigen. Dit door eenieder gekend lied wordt als toegift nogmaals ten gehore gebracht, met opnieuw luid applaus. Het is voor het publiek, voor alle koorleden, voor Jimco Zijlstra en in dit verband zijn muzikale 'broer', Torsten Schön, voor de musici Jan Lenselink en André van Vliet een indrukwekkende en memorabele muziekavond geweest. Deze staat nu in de geschiedenis van het 30-jarige Nederlands Concert Mannenkoor als één van de meest indrukwekkende concerten geboekstaafd!

Het einde van het concert betekent nog niet het einde van die zaterdag, want bij de nazit in hotel Steinsgarten in Gießen, kunnen de leden van beide koren bijpraten en ervaringen uitwisselen. Het is wordt een harmonisch samenzijn, genoeglijk en met een hartelijk treffen en dat alles onder het genot van een weinig alcoholica. Het samenzijn wordt afgesloten met een wederzijds hartelijk afscheid na een gedenkwaardig en indrukwekkend concert.

Gesang Ohne Grenzen (3)

Zondag 20 oktober 2020 Kerkdienst in St. Bonifatiuskirche in Gießen

Tijdens de kerkdienst in de St. Bonifatiuskirche in Gießen maakt de *Messe Breve* van Gounod onderdeel uit van de liturgie. Dit muziekstuk van het Nederlands Concert Mannenkoor 'staat' en wordt altijd tijdens een koorreis ten gehore gebracht. De zangstemmen worden allens warmer en wordt het wat gerieflijker zingen in tegenstelling tot het 'fijn' zitten op de banken zonder rugleuning. Maar zingen, dát doen de zangers van het NCM.

Tijdens de dienst halen de zangers met enige voorzichtigheid adem vanwege het gebruik van overvloedig wierook; de stembanden moeten immers hun goede conditie behouden.

Het *Ave Verum* uit *Stabat Mater* van Karl Jenkins klinkt prachtig in de kerkruimte. Aan het eind van de dienst klinkt als aanhef het vierstemmig 'When I servey the wondrous cross' van het *Morte Christe* van Emrys Jones. De kerkgangers zijn onder de indruk gelet

op het spontane applaus dat de zangers ten deel valt.

De parochianen van de St. Bonifatiuskirche waren op een eerder moment al op de hoogte van

de komst van ons NCM. In de maandelijkse kerkbode voor Gießen en Heuchelheim 'Miteinander' is op enkele pagina's uitgebreid melding gemaakt van de komst van het Nederlands Concert Mannenkoor, de concerten en de medewerking aan de kerkdienst.

Het is een fijne afsluiting van de concerten met koor- en gemeentezang met begeleiding van André van Vliet op het orgel. Fraaie klanken en met liederen vanuit het hart gezongen en gehoord; een gedenkwaardige zondagochtend.

Nederlands Concert Mannenkoor

Gesang Ohne Grenzen koorreis 2019

De NCM-koorreis 2019 was een bijzondere koorreis met indrukwekkende concerten.

Fantastisch mooie koorzang, zowel door het Regenbogenchor in Bad Nauheim als door het gemengd koor TeuTonia Nordeck in Gießen.

De inspanningen die aan deze koorreis voorafgingen werden hierdoor zeker beloond en de voorbereidingen van de dirigenten Jimco Zijlstra, Michael Weber en Torsten Schön voor de keuzes van de liederen voor de beide concerten hebben hun zangvruchten afgeworpen.

De volle kerken waarin werd geconcerteerd heeft de zangers en zangeressen aangemoedigd en versterking geboden. De NCM-zangers hebben zich ingezet om hun mannenkoorzang-op-niveau in Bad Nauheim en in Gießen op de vrijdag, de zaterdag en de zondag goed en volwaardig te laten klinken, iets waarvan de bezoekers echt hebben kunnen genieten.

Een bijzondere concertreis in meer opzichten. Wél-klinkende zang, ook van de solisten, fraaie harmonische begeleiding van Jan en André, scherpe en passende directie van onze Jimco Zijlstra om de onderste lucht uit de longen te halen bij de eindtonen. Maar daarnaast, om het zo te duiden, ook helaas enkele dissonanten. Een gebroken pols, het moeten terugkeren naar huis van twee koorleden vanwege droevige familieomstandigheden, het verdwaald raken van een zanger en het missen van de stem door enkele zangers vanwege de wierooklucht.

Maar... er was ook het gezellig en gemoedelijk samenzijn op de zondagavond, waar de lach en enkele jubelliederen klonken van het NCM-vrouwenkoor met een horde aan eigen fotografen en beeldverkenners. Dat was aandoenlijk voor de vrouwen en vermakelijk voor collega zangers. Een plezierige avond waar de klank van de bekende klok van Arnemuiden in tweestemmigheid niet ontbrak!

Een comprimerende en samenvattende conclusie:

“Een onvergetelijke concertreis met inzet en concentratie van het gehele Mannenkoor. Een reis die in sociaal en muzikaal opzicht zeer geslaagd is te noemen; de interne verbondenheid daarbij en zorg om en voor elkaar was hartverwarmend. En daarnaast ook de dankbaarheid voor de liederen die het Nederlands Concert Mannenkoor op deze reis ten gehore bracht”.

Op maandagavond 21 oktober 2019 is eenieder weer terug op de thuisbasis. En pas daarna is deze onvergetelijke NCM-koorreis 2019 onder de alleszeggende benaming ‘Gesang Ohne Grenzen’ ten einde.

Gert Bink